

Ljubljani. Ta kasarna nima nič manj kot 19 razredov z malo manj kakor 1000 učenkami (978). Mi smo in moramo biti iz vseh ozirov proti temu, da se natači v eno poslopje toliko otrok. Iz vseh delov mesta posejajo deklice to šolo, pa bi tudi v slučaju kake epidemije raznesle bolezen na vse strani. Če si pa predstavljamo kak potres ali kako drugo katastrofo med šolskim časom, potem pač ne vemo, kake bi bile posledice takega prenapolnjenja šolskega poslopja. Šola je sicer še nova in je bila prvotno moderno urejena, imela je telovadnico, sobo za žen. roč. dela, več kabinetov za učila, stanovanje za voditeljico i. t. d., a sedaj so morali škartirati vse te prostore in napravili so iz nje navadno kasarno. Mestna občina bo pač morala misliti na sezidanje še ene osemrazredne dekliške šole.

Na tej šoli je delovalo 24 učiteljic in 2 katehete. Izmed učiteljic je bilo 13 definitivnih, 9 pomožnih učiteljic in tri radovoljke. To je velik aparat, ki ga pa spretno vodi ravnateljica Maroutova. — Na en razred pride 51 učenk.

Solarska knjižnica šteje 1126 vezanih knjig, učiteljska pa 470 del v 549 zvezkih.

5. Jahresbericht der fünfklasigen städtischen deutschen Knaben-Volksschule in Laibach.

Ta šola obstoja že 25 let. V uvodu ima članek „Zum 25jährigen Bestande unserer Anstalt“. V njem opisuje vodstvo zgodovino tega zavoda. Prvi učitelj in vodja na njem je bil sedanji ravnatelj Božidar Valenta. Dne 16. septembra 1885. se je otvoril prvi razred v Mahrovi hiši. L. 1888/9 je postala šola dvo-razredna — 1890/1 trirazredna, 1891/2 štiri-razredna — 1895/6 petrazredna.

V letnem poročilu se vodstvo prav toplo spominja umrlega učitelja Avgusta Kleča.

Na tej šoli so delovali 4 def. učitelji, suplentinja in katehet.

Solarska knjižnica šteje 427 knjig, učiteljska pa 228 zvezkov in 63 snopičev.

Vseh učencev na šoli je bilo 142 učencev; med temi samo 84 Nemcev v 43 Slovencev in 15 drugih. Povprečno pride na eno učeno osebo 18 učencev (na slov. I. mestni pa 60.) Avstrijska enakopravnost!

Pod 1, 2, 3, 4 in 5 navedena letna poročila je tiskala Učiteljska tiskarna.

6. Achtklassige städtische deutsche Mädchen-Volksschule in Laibach — Jahresbericht 1909—10.

Tudi ta šola obstoja že 25 let. Ustanovila se je l. 1885. s prvim razredom, potem se je sukcesivno razširjala in je postala 1900 že osemrazredna. Sedaj ima 8 razredov in 2 paralelki. Na njej deluje 8 definitivnih učiteljic, 2 pomožni učiteljici in 2 volonterki.

Koncem leta je bilo na zavodu 312 — na en razred pride 31 učenk. (Pri sv. Jakobu 51.) Avstrijska enakopravnost! Solarska knjižnica šteje 546 knjig, učiteljska pa 117 del v 127 knjigah in 203 zvezkih. — Letno poročilo je tiskano pri Bambergu.

7. Letno poročilo uršulinskih dekliških šol v Ljubljani — Jahresbericht der Ursulinen-Mädchenschulen in Laibach.

V uršulinskem samostanu v Ljubljani je bilo minulo šolsko leto 1909/10 šest učilnih zavodov s pravico javnosti, namreč: otroški vrtec, vnanja petrazredna ljudska šola in tri-razredna meščanska šola, notranja petrazredna ljudska šola (obenem vadnica), notranja tri-razredna meščanska šola in učiteljice.

Učiteljice so vse nune — le nekaj pomožnih učiteljic je posvetnih. Zunanja ljudska in meščanska šola sta slovenski. Prva ima 5 razredov s petimi paralelkami. Vseh učenk je bilo 423; na en razred pride 32 učenk. Meščanska ima tri razrede s 150 učenkami.

V notranji šoli se nahaja žensko učiteljice; to je imelo letos samo I. in III. letnik. Prvi letnik je imel 41 gojenk, tretji pa 34. Tudi tu vidimo, kako velik je naval žensk v učne zavode.

Notranja petrazredna vadnica je nemška, prav tako tudi notranja meščanska šola. Pohaja pa vadnico 40 Nemk, 180 Slovenk, 13 drugih. — Meščansko šolo pa 82 Nemk, 277 Slovenk in 20 drugih. Številke govore in dajo misliti! To poročilo je tiskala „Zadružna tiskarna.“

Zahajajte samo v lokale, kjer imajo na razpolago naš list!

Tovariši visokošolci, abiturienti in srednješolci!

Dne 6. in 7. t. m. zboruje vse napredno jugoslovansko učiteljstvo v Novem mestu. Sedaj je čas, da tudi mi skupno z učiteljstvom manifestiramo proti vnebovpijočim krivicam, ki se gode pri nas na šolskem polju. Stvar je gotovo jako važna tudi za nas, zato pa se udeležimo zborovanja kar v največjem številu! Manjkal ne bo nihče, vsaj od tovarišev z Dolenjske! — Kdor se misli udeležiti zborovanja, naj se priglasi vsaj do 5. avgusta odboru Dolenjske podružnice „Prosvete“. Odbor Dolenjske podružnice „Prosvete“.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Iz Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev. Delegate sta slednjič prijavili sledeči društvi:

XXXIV. Badovljiško učiteljsko društvo: 112. Ana Božič, učiteljica v Kamni gorici; 113. Ivan Erbežnik, učitelj na Bledu; 114. Gustav Jensko, učitelj na Bledu; 115. Franc Jaklič, učitelj v Badovljici; 116a. Egidij Schifferer, učitelj na Jesenicah;

116b. Josip Pleničar, nadučitelj v Kropi. XXXV. Ptujsko učiteljsko društvo: 117. Josip Gorup, učitelj v Polenškaku; 118. Marija Duller, učiteljica v Št. Vidu pri Ptuj;

119. Franc Žihar, učitelj pri Sv. Lovrencu na Drav. polju.

V zadnjem izkazu je izostalo ime delegata Učiteljskega društva za konjiški okraj Matko Žgajner, nadučitelj pri Sv. Kunigundi in imena vseh treh namestnikov tega društva; Janko Časl, nadučitelj v Spitaliču, Mirko Kožuh, šol. voditelj v Tepanjah in Marica Pavlič, učiteljica v Tepanjah.

Vseh delegatov je prijavljenih 120 in 24 namestnikov.

Na veselo in polnoštevilno snižanje v Novem mestu.

Vodstvo Zaveze

L. Jelenc
predsednik.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za Svetolenartski okraj zboruje dne 4. avgusta 1910 ob 11. uri dopoldne v šoli pri Sv. Rupertu v Sl. g. s sledečim vzporedom:

1. Zapisnik.
2. Dopisi.
3. „Šola bodi otrokom svetišče“; predava gđc. Šeligo.
4. „O važnosti življenjskega zavarovanja v učit. soc. oziru“; predava g. Ivan Gorup, generalni zastopnik „Prve Češke“ za življenje.
5. Poročilo zastopnika učiteljstva o njegovem delovanju v okr. šol. svetu.
6. Slučajnosti.

Nadeja se polnoštevilne udeležbe. Zborovanje se vrši le pri lepem vremenu. I. E. M a v r i č.

Učiteljsko društvo za ormoški okraj je zborovalo dne 7. julija t. l. ob mnogobrojni udeležbi pri Sv. Miklavžu. Vkljub že predpoldne dvomljivemu in popoldne jako slabemu vremenu je prišlo 23 udov ter nadučiteljeva soproga gospa Kosijeva iz Središča z dvema hčerkami in tovarišica Marija Lebarjeva iz Vel. Nedelje, ki je pristopila k društvu.

Zborovanje se je vršilo v šolskem poslopju, s katerega je v pozdrav vihrala slovenska zastava; v slovesno okrašenih zborovalni sobi pa je domači nadučitelj tovariš Šalamun še posebe vsem zborovalcem zaklical „Dobro došli!“ naglešajoč, da se pač malokdaj nameri Miklavževčanom — ki so še vedno v III. krajevem razredu — prilika, pozdraviti toliko tovarišev, tovarišic in cenjenih gostov.

O konferenčnem vprašanju: „Kako se naj šolska mladina vzgaja k točnemu izpolnjevanju dolžnosti“ sta referirala tovariša Karbaš in Kosi; o referatu: „Kako je navajati otroke k samodelavnosti in samostojnosti v računanju“ je poročal tov. Kosi. Obema referentoma se je predsednik za njihov trud zahvalil. — Delegatom za letošnje glavno skupščino „Zaveze“ v Rudolfovem sta izvoljena tovariša Rob. Košar in Martin Šalamun, namestnikom pa tovariš Milko Jerše.

Po zborovanju je bil skupni obed, kjer se je predsednik tov. Bajšp še enkrat zahvalil domačemu učiteljstvu za slovesni sprejem in za trud, ki ga je imelo s pripravami. Napisalo se je gostom, predsedniku, godovnjakom. Krčmarju g. Simoniču pa bodi izrečena še posebej zahvala za vsestransko zadovoljivo postrežbo, zadrževalo kakovost kakor tudi cene.

Goriško.

Tolminsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 29. junija v Cerknem. Ker je Cerkno

ob periferiji okraja, se je udeležilo zborovanja izvečine le učiteljstvo iz cerkljanskega sodnega okraja, iz sosednega tolminskega pa razen dveh odbornic in enega odbornika le še ena koleginja.

Društveni predsednik otvori zborovanje, pozdravi navzoče, posebno novopristopivše žlane, ki jih vzpodbuja k vzajemnemu in kolegialnemu delovanju v prosep učiteljstva in šole. Graja nadalje odsotnost nekotih kolegov iz Tolminskega, ki jim je bila pot v Cerkno predolga, ko pa je Cerkljanom morala biti ves čas društvenega obstoja pot v Tolmin, da, celo v Kobarid kratka. Spominja se tudi s sočutnimi besedami nedavno umrlega tovariša Kavsa.

Druga točka dnevnega reda je odpadla, ker se poročevalec ni udeležil zborovanja. Ravno tako je odpadlo poročilo učiteljskih zastopnikov, ker ni bilo nikogar, ki bi poročal — samo Cerkljanom. Res da nas ni bilo „kajt“, a spadamo vendar tudi pod zvon teh zastopnikov, ki nas menda ne smatrata manj vrednimi, kakor so hoteli trditi nekotni zborovalci. Tajniško poročilo se je vzelo na znanje. Ker je blagajnik v risarskem kurzu v Ljubljani, sklene zbor, da se njegovim poročilo prenese do prvega prihodnjega občnega zbora.

Delegati k zborovanju Zaveze so bili izvoljeni: Mozetič Ivanka, Ločniškar Fran, Mikuž Matko; namestnika: Perin Marica, Hmelak Pavla. V novi odbor so bili izvoljeni: Kenda, Mikuš, Satler, Perin, M. Jelinič; namestnika Hmelak in Ivančič Albert.

Ko je bilo sprejeto še nekaj važnejših predlogov, zaključil predsednik zborovanje.

Srednješolski vestnik.

** Na avstrijskih srednjih šolah uvedejo strelne vaje! Pričenši z jesenskim šolskim letom, uvedejo po vseh avstrijskih srednjih šolah, in sicer za dijake zadnjih dveh razredov, torej na gimnazijah za sedmo in osmošolce, na realkah pa za šesto in sedmo šolce strelne vaje pod nadzorstvom vojaških oblasti. Korno poveljstvo v Pragi se je že obrnilo na češki deželni šolski svet z vprašanjem, koliko dijakov bi prišlo v poštev, ker namerava že z jesenskim šolskim letom pričeti s poslovanjem tega pedagoškega unika. Vendar strelne vaje k sreči ne bodo obligatorne in k sreči za enkrat klafikacija odpade. Srečna, blazena Avstrija!

** Iz srednješolske službe. Profesorji: dr. Alfonz Levičnik in dr. Jauker v Ljubljani, dr. Josip Debevec v Kranju in Ivan Masej v Novem mestu so pomaknjeni s 1. oktobrom 1910 v osmi činovni razred. Profesor na mornariški akademiji v Reki postane dne 1. septembra profesor ljubljanske realke Friderik Juvančič z dohodki osmega činovnega razreda.

** Opozorjamo matematike na izpraznjeno mesto za matematiko in fiziko na goriški državni gimnaziji. Določilo se je izredno kratek rok za oddajo prošnji! Dolžnost dež. šol. sveta goriškega je, da poskrbi, da se v predstojećem slučaju ne zgodi domačim že dolgo izprašanim prosilecem, ki jih imamo v izobilju, vedno in vedno se ponavljajoča krivica zapostavljanja napram tujerodnim prosilecem, ki deželnih jezikov sploh ne poznajo. Ako ne dobe domačini na svojih tleh kruha, kam pa naj ga gredo iskat!

** Reaktiviran hrvatski profesor. Profesor realne gimnazije v Osieku, J. K. Švriljuga, je bil pred dvema letoma pod Rauchom umirovljen, ker se ni bal odkrito kazati svojega opozicijskega mišljenja, in je na to prevzel uredništvo „Narodne Obrane“. Kakor sedaj hrvaški listi javljajo bo profesor Švriljuga reaktiviran in bo zaradi tega odstopil od uredništva „Narodne Obrane“. Profesor Švriljuga se je udeležil vseslovenskega časnikarskega kongresa v Sofiji.

** V pokoj je stopil šolski svetnik Gustav Novak v Gorici.

** Zasebno laško gimnazijo v Gorici otvorijo prihodnje šolsko leto. Vlada je storila že vse v to potrebne korake. — Ūjajmo, da utegne biti tudi slovenska otvorjena ob tem času.

** Umrli je v Ljubljani gimnazijski profesor g. Ivan Ozmeč.

Književnost in umetnost.

Popotnik objavlja v 7. številu to-le vsebino: 1. Dr. Fran Ilešič: Šestdesetletnica predsednika „Slovenske Šolske Maticе“, g. Henrika Schreinerja. — 2. Pavel Flerč: M. Lichtenwaller in mi. — 3. Pavel Flerč: Nekaj o šolski higijeni. — 4. Dr. Iv. Lah: Šolstvo za časa reformacije na Slovenskem. — 5. Iv. Franke: O varstvu umetniških, historičnih in prirodnih spomenikov. — 6. Književna poročila. — 7. Razgled: Časopisni vpogled. — Letošnja šolska poročila. — Solske in učiteljske vesti. — Višešolski vestnik. — Razine vesti. — Mala poročila. — Toplo priporočamo!

Zgodovinske učne slike za višjo stopnjo ljudskih šol. Priredil Fran Marolt, učitelj na III. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani. — Cena 2 K, po pošti 2 K 20 h. — V Ljubljani, 1910. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna. — To je naslov lepi

knjigi, ki je ravnokar izšla. Knjigo lahko rabijo tovariši in tovarišice po vseh slovenskih pokrajinah. Njena vsebina in zunanost jo najtopleje priporočata. Tako tudi mi, pridržujoč si oceno za pozneje.

Politiški pregled.

* Cesar noče slavnosti. Cesarjev telesni adjutant je dejal, da je cesar odločno izjavil, da ob priliki osemdesetletnice pod nobenim pogojem ne trpi nobenih slavnosti. Vse naj se porabi v dobrodelne namene.

* Jesensko zasedanje avstrijskega parlamenta. „Poljska koresp.“ je priobčila izjavo nekega odličnega politika: Od odgođenja našega parlamenta je preteklo šele malo časa in vendar se da že iz pogovorov z vodji različnih strank konstatirati, da presojo položaj v veliko milejših barvah ko začetkom tega meseca. To ne velja samo glede Poljakov, ki bodo šele koncem avgusta ali septembra po dogovoru z Bienenrthom glede prekopov določili svojo taktiko, to velja tudi glede krščanskih socialcev in nemških nacionalcev; upati je, da se bo s pomočjo te ali one manjše skupine dalo dobiti jeseni zopet večino za najpotrebnejša dela. Jasno je, da bi nič ne koristile nove volitve brez reforme poslovnika, zato ne misli niti Bienenrth niti kdo drugi na razpust parlamenta.

* Socialno-demokratski strankarski shod na Nemškem. Letošnji strankarski shod socialne demokracije na Nemškem zboruje v Magdeburgu. Shod se otvori 18. avgusta.

* Svetovni mirovni kongres zboruje letos v Stockholmu od 1. do 5. avgusta. Med predavanji je oglašenih več tistih, ki zbujujo vseobče zanimanje. Govorila bosta med drugim švicarski minister Gobat in profesor Oswalt-Leipzig, ki sta bila že odlikovana z Nobelovo nagrado; predavanji sta priglasiła tudi Lev Tolstoj, ki pride, če le mogoče osebno, in pa Ellen Keyeva.

Kranjske vesti.

—r— **Zahvala.** Podpisani se v imenu ubožev šolarčkov najiskrenejše zahvaljuje za velikodušni dar 14 K, katerega so v spomin blagopokojnega ljubitelja in dobrotnika šolske mladine predsednika kr. šol. sveta, gospoda Jakoba Kordiša, njegovi prijatelji iz Sodražice po pogrebu v gostilni g. Franca Rusa zbrali in podpisane izročili. — Ubožna šolska mladina je izgubila z njim svojega največjega dobrotnika, učiteljstvo pa svojega najboljšega prijatelja in vnetega zaščitnika. — Slava njegovemu spominu, pokoj njegovim plemeniti duši!

Vodstvo petrazredne ljudske šole v Loškem potoku, dne 21. julija 1910.

Ferdo Wigele,
nadučitelj.

—r— **Obrtno-nadaljevalna šola.** Deželni odbor je sklenil, da skliče te počitnice posvet, kako urediti gospodarstvo obrtno-nadaljevalnih šol. Določiti treba potrebščine in poskrbeti za pokritje stroškov.

—r— **Priznanje.** Nadučitelj Ivan Pokorn v Horjulu je dobil za zvesto 40-letno službovanje častno svetinjo.

—r— **Gospodinski tečaj v Šmilhelu** pri Novem mestu otvori kranjski deželni odbor s 1. oktobrom 1910 v samostanu šolskih sester.

—r— **„Naše ljudstvo zna ceniti tiste učitelje, ki se oklepajo S. L. S. in jim je hvaležno.“** Tako se je reklo pri ustanovitvi 7. podružnice Slomškove Zveze na Vrhniki. Torej tedaj ste le prišli na dan, zakaj pravzaprav tako čislajo in cenijo naše Slomškarje. Zato torej, ker se oklepajo S. L. S.! In ljudstvo jim ni hvaležno za njih delo v šoli kot učiteljem, temveč zato, ker se oklepajo S. L. S. — Dobro ste govorili!

—r— **„Kotiček za pridne učence“**, ki je o njem K. Simon govoril na zborovanju Sl. Zv. na Vrhniki, je plagiat zopet iz drugega kotička. Mi se le čudimo doslednosti v kopiranju pri „Sl. Zvezi“. — Da so ti ljudje vedno tako „izvirni“! Pač zaradi velikih zmognosti! Če Simon hoče, mu povemo, odkod je njegova kopija.

—r— **Dasí smo prejeli** še dokaj interesantnosti iz ustanovitve 7. podružnice Sl. Zveze, vendar se nam zdi škoda prostora in nočemo greniti sladkih uric našim Slomškarjem. Naj žive v blaženih domišljah!

—r— **Ravnikar v škripih.** Ravnikarju, bogatemu hlapeu Jerneju, ki je glasoval proti regulaciji učiteljskih plač, je sedaj na razpolago Šiška in Krško. Če pa gre iz Trnovega v Šiško ali Krško, mora odločiti mandati. — Ni nam znano, kako se odloči. Pravijo, da pride v Šiško Lavtižar izpod Šmarne gore, v Krško po Stiansy, torej ostane Ravnikar s svojim mandatom vred v Trnovem. Preveč je že kljunov in premalo žlic. Kaj šele bo?! Še stepli se bodo med seboj!

—r— **P. t. članom „Slov. Sol. Maticе“** v Ljubljanski okolici naznanjam, da sem po svoji premestitvi na periferijo okraja odložil poverjeništvu „Slov. Sol. Maticе“. Zato nisem sprejemal čla-